

Fotografia otworkowa

Joanna Świercz

O co w tym chodzi ?

Czy można powiedzieć, że fotografia istniała zanim jeszcze człowiek i jakakolwiek żywa istota pojawiła się na świecie? Jeżeli postawione pytanie potraktujemy w oparciu o temat artykułu i cofniemy się w przeszłość, zanim jeszcze słowo „fotografia” zostało zdefiniowane – można powiedzieć, że tak. Fotografia otworkowa istnieje, gdy istnieje światło, musiała więc powstać bardzo dawno temu. Jest to przecież nic innego, jak zjawisko

przyrodnicze polegające na tym, że promienie słoneczne, które przechodzą przez mały otwór załamują się na jego krawędzi i odbijają odwrócony obraz na przeciwległej płaszczyźnie – jeśli oczywiście taka płaszczyzna istnieje i jest zaciemniona. Tak działa urządzenie o nazwie camera obscura (z łac. ciemna komnata), czyli prototyp współczesnego aparatu fotograficznego. Jeśli dodatkowo na odbijającej płaszczyźnie umieścimy materiał światłoczuły, otrzymamy zdjęcie. Taki proces tworzenia zdjęć to nic innego jak fotografia

otworkowa.

Fotografia na ścianie

Bardzo prosty i skuteczny eksperyment można przeprowadzić we własnym pokoju. Ważne, aby pomieszczenie miało okno, które należy szczelnie zasłonić, zostawiając jedynie mały, otwór, tak aby w pokoju było ciemno. W słoneczny dzień i o odpowiedniej porze dnia, promienie słoneczne przechodząc przez niezasłonięty otwór w oknie „namalują” na przeciwległej ścianie widok z okna, odwrócony o 180 stopni. Jeśli nasz pokój znajduje się przy ruchliwej ulicy, będzie można oglądać poruszającą się rzeczywistość.

Ogólnie o fotografii otworkowej.

Fotografia otworkowa to nic innego, jak wykonywanie zdjęć bez użycia obiektywu. Zastępuje go natomiast bardzo mała dziurka, której średnica z reguły wynosi od 0,2 – 1 mm. Ogólnie przyjąć można, że im mniejszy otwór, tym obraz bardziej ostry, im większy – obiekty są ładnie rozmyte. Niestety wraz ze zmniejszaniem otworu wzrasta

zapotrzebowanie na światło, a dłuższy czas naświetlania również negatywnie wpływa na obraz, który staje się rozmazany. Istnieją wzory na obliczenie optymalnej średnicy otworka, która da najlepszą jakość i ostrość, ja natomiast polecam wykorzystanie programów komputerowych lub kalkulatorów dostępnych w internecie, jak np.: <http://www.mrpinhole.com/calcpinh.php> lub <http://www.pinhole.cz/en/pinhole designer/>.

Zrezygnowanie z obiektywu dodatkowo sprawia, że głębia ostrości sięga od 0 do nieskończoności. Oznacza to, że wszystkie fotografowane obiekty są tak samo ostre, co jest nieosiągalne przy użyciu obiektywów soczewkowych.

Dziurka i DSLR ?

W dobie cyfrowej fotografii wiele osób nigdy nie miało styczności z kliszą czy aparatem analogowym. Jesteśmy też coraz bardziej niecierpliwi i efekty wciśnięcia spustu migawki chcemy widzieć od razu. Dlatego osoby, które nie mają ochoty na zabawę z materiałem światłoczułym epoki kliszy i papieru, mogą wykorzystać do fotografii otworkowej korpus lustrzanki cyfrowej. Najprostszym

sposobem jest odpowiednie zmodyfikowanie dekielka naszej lustrzanki. Potem odrobina doświadczenia w dobieraniu odpowiednich czasów naświetlania i można rozpocząć fotografowanie metodą otworkową.

Modyfikacja dekielka

A jak wygląda sama modyfikacja? Otóż w naszym dekielku na środku należy zrobić dziurę, całkiem sporą. Następnie mniejszą robimy w kawałku folii aluminiowej i przyczepiamy wszystko do dekielka przy użyciu czarnej taśmy.

Gdy tylko przyjdzie ochota na zrobienie niebanalnego zdjęcia - zamieniamy nasze szkło na dekielki i stajemy się posiadaczami camery obscury.

Robić samemu czy kupić ?

Aparaty do fotografii otworkowej mogą być małe, duże, profesjonalne, zrobione z puszki, pudełka po butach, starego telewizora czy lodówki :) Amatorzy tej dziedziny fotografii przykładają szczególną troskę do precyzji wykonania swoich aparatów.

Obecnie na rynku możemy znaleźć gotowe

kamery otworkowe. Na aukcja internetowych sprzedawane są często stare, zmodyfikowane aparaty, tj. Zenit, Holga czy Smena, zarówno na kliszę 35mm jak i formaty większe, np. 6x6, które kupimy w bardzo przystępnej cenie. Te bardziej profesjonalne, rodzimej produkcji, które warto polecić to np. aparaty Omfman, bardzo eleganckie i starannie wykonane, aczkolwiek już nieco droższe.

W samodzielnym skonstruowaniu camery obscury z pewnością przyda się program Pinhole Designer, dostępny do pobrania ze strony: <http://www.pinhole.cz/en/pinhole designer/>.

Osobiście uważam, że piękno fotografii otworkowej nie tkwi w jakości kamery, którą posiadamy ani też poprawności technicznej wykonanej fotografii. Zdjęcia nigdy nie będą ani ostre, ani wyraźne, ani wystarczająco „przejrzyste”. Sztuką w tym wypadku jest zdjęcie, które pomimo braków technicznych przyciągnie uwagę, które nas zachwyci i rozwinię wyobraźnię.

Co nam daje fotografia otworkowa ?

Przede wszystkim mnóstwo frajdy.

Proces stworzenia własnego aparatu sam w sobie jest niezapomnianym przeżyciem. Daje twórcom niemal nieograniczone pole manewru a wywołanie udanej fotografii tym bardziej powoduje zadowolenie, gdyż w fotografii otworkowej nigdy nie jesteśmy pewni rezultatu.

ZAPRASZAMY DO DYSKUSJI NA FORUM
<http://ckfoto.pl/forum>